

Årsredovisning
för
Stiftelsen Davidsonska Donationen för
jordbrukets främjande i Västbo Härad

828500-0314

Räkenskapsåret

2024

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Noter	9

Styrelsen för Stiftelsen Davidsonska Donationen för jordbrukets främjande i Västbo Härad får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Information om verksamheten

Historik

23 maj 1852 föddes Johan Petter Davidsson i Stäppebo, Kalvs socken i Västergötland. Fattigdom präglade uppväxten och i hopp om bättre villkor emigrerade han som 17-åring till Amerika. Endast 3 år senare återvände han till Sverige för att under de kommande 10 åren arbeta som expedit i Torup. 1884 övertog han gården i Prippebo i Södra Hestra socken, beläget i nuvarande Gislaveds Kommun.

Där kom han att stanna till sin död i januari 1930. Gården i Prippebo skötte han på ett mönstergillt sätt, det nyodlades, dränerades och stenröjdes. Som den entreprenör han var så drev han även handelsbod på gården. Genom hårt arbete, sparsamhet och goda placeringar, började en liten förmögenhet så sakteliga att växa fram.

När brodern, grosshandlare Josef Davidsson i Reftele, hastigt avled 1924, ärvde Johan Petter en ansevärd förmögenhet. Något år före sin död skrev Johan Petter sitt testamente. Hans trogna hushållerska, Karolina Benediktusson, fick gården Prippebo inklusive inventarier.

Övriga tillgångar testamentades att bilda en fond med namnet ”Davidsonska Donationen för jordbrukets främjande i Västbo härad”.

Organisation och verksamhet

Stiftelsen leds av en styrelse som består av tre personer som ansvarar för stiftelsens verksamhet.

Styrelsens huvuduppgifter är att ansvara för stiftelsens kapitalförvaltning och tillse att avkastningen används så som donatorn avsåg.

Tillgångarna är till stor del placerade i svenska aktier. Avkastningen i form av utdelningar och räntor, med avdrag för stiftelsens omkostnader, delas årligen ut till jordförbättringar.

En styrelseledamot utses av Västbo Häradsgille som hör till Jönköpings läns Hushållningssällskap. Övriga styrelseledamöter utses av Gislaveds Kommun.

Stiftelsens verksamhet granskas av en auktoriserad revisor samt två lekmannarevisorer. Gislaveds kommun utser auktoriserad revisor och en lekmannarevisor. Västbo häradsgille utser en lekmannarevisor. Länsstyrelsen i Östergötland har tillsynsansvaret.

Stiftelsens ändamål

Stiftelsen Davidsonska Donationen för jordbrukets främjande i Västbo härad, bildades efter att Högsta domstolen den 27/1 1934 godkände det testamente som J P Davidsson upprättat före sin död 1930 och där han beslutat att bilda ”Davidsonska Donationen för jordbrukets främjande i Västbo härad” och att kapitalets avkastning varje år skall utdelas till jordbrukare i Västbo härad. Donationens kapital hade då ett värde på 1 mkr.

De enligt testamentet angivna jordbruksförbättringarna, ”såsom betesförbättringar, odling och stenröjning eller dylikt samt utdikning av försumpade marker”, har med den nu 90-åriga utvecklingen av svenskt jordbruk inneburit att även kalkning, markkartering, inhägnader, inägovägar, gårdsplaner och gödselvårdsanläggningar tillhör de åtgärder som innefattas i ändamålet för jordbrukets främjande i Västbo härad.

Stiftelsen betalar statlig inkomstskatt med 20,6% för 2024 och de till respektive jordbrukare utbetalade beloppen är inte skattepliktiga för mottagaren, enligt dom i regeringsrätten år 1994.

Under åren 1934-2024 har stiftelsens utdelningar till jordbruksförbättringar i Västbo härad uppgått till totalt 230,2 mkr, samtidigt har staten erhållit 132,0 mkr i skatter från Donationen.

Större händelser under tidigare år

2014 genomfördes permutation som innebär att det från och med 2015 skall det utdelningsbara beloppet fördelas över samtliga socknar inom Västbo Härad.

Under 2015 ansökte styrelsen hos tillsynsmyndigheten att endast en representant från varje socken skall fungera som funktionär när det gäller beredningsarbetet av inkomna ansökningar. Kommunerna skall som tidigare utse funktionärerna.

En gedigen utbildning genomfördes under hösten 2015 till nya och gamla funktionärer eftersom den mandatperioden medförde många nya funktionärer samt att ett gemensamt regelverk skall gälla för samtliga socknar inom Västbo Härad.

Sedan hösten 2019 samverkar funktionärerna under beredningsarbetet i grupper om tre för att säkerställa jämnare kvalitet och öka genomslaget av ett gemensamt regelverk samt att undvika jävsproblematiken.

Information om årets verksamhet

Under år 2024 har stiftelsens kapital till största delen varit placerad i svenska aktier bland de större börsbolagen och aktieplaceringarna har 2024 uppgått till 826,2 mkr i marknadsvärde (föregående år 745,0 mkr). Stiftelsens bankmedel uppgick till 6,1 mkr (föregående år 7,1 mkr).

Det totala marknadsvärdet av stiftelsens tillgångar har under de senaste åren varierat beroende på börsens utveckling.

År	Marknadsvärden	Utdelningsbara medel
2024	826,2 mkr	16133 tkr
2023	745,0 mkr	14121 tkr
2022	610,8 mkr	12768 tkr
2021	795,8 mkr	13587 tkr
2020	621,4 mkr	8595 tkr
2019	553,4 mkr	11026 tkr
2018	402,0 mkr	10729 tkr
2017	449,0 mkr	8818 tkr
2016	410,8 mkr	10082 tkr
2015	386,2 mkr	8182 tkr
2014	364,5 mkr	7703 tkr
2013	320 mkr	7010 tkr
2012	265 mkr	6190 tkr
2011	237 mkr	7553 tkr
2010	286 mkr	5314 tkr
2009	245 mkr	7964 tkr
2008	188 mkr	10827 tkr
2007	290 mkr	8465 tkr
2006	311 mkr	7040 tkr
2005	258 mkr	5301 tkr
2000	220 mkr	3986 tkr
1995	101 mkr	2827 tkr
1990	71 mkr	2138 tkr
1985	34 mkr	1063 tkr
1980	11 mkr	190 tkr
1975	5 mkr	112 tkr
1970	3 mkr	94 tkr
1934	1 mkr	20 tkr

Främjande av Stiftelsens ändamål

Avkastningen skall enligt testamentet användas till ”understödjande av jordbruksförbättringar, såsom betesförbättringar, odling och stenröjning eller dylikt samt utdikning av försumpade marker”.

Under år 2024 har Stiftelsen Davidsonska Donationen godkänt 251 bidragsansökningar och totalt delat ut 13 980 tkr till jordbruksfrämjande åtgärder i Västbo härad, bidragen är skattefria för mottagarna.

Ett stort tack till alla funktionärer och övriga medarbetare för årets arbetsinsats.

Stiftelsen har sitt säte i Gislaveds kommun, Jönköpings län.

Resultat och ställning

Disponibel utdelning av årets avkastning

Förvaltningsresultat enligt resultaträkningen	20 319 255
Avgår beräknad skatt	- 4 185 767

Disponibel utdelning av 2024 års resultat **16 133 488**

Outdelade medel 2024 2 810 590

Utdelningsbara medel 2025 **18 944 078**

Flerårsöversikt (Tkr)	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	21 254	18 572	16 904	17 989
Resultat efter finansiella poster	65 420	41 607	53 182	16 810
Soliditet (%)	94,4	94,1	94,6	95,6

Förändringar i eget kapital

	Stiftelse- kapital	Övr. bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	1 500 000	184 504 828	25 858 979	211 863 807
Disposition av föregående års resultat:		11 737 488	-11 737 488	0
Årets avsättning			-14 121 491	-14 121 491
Omklassificering avsättning			2 810 590	2 810 590
Årets resultat			41 393 719	41 393 719
Omföringar till/från bundet eget kapital:				
Realis.vinst/förlust		25 260 231	-25 260 231	0
Belopp vid årets utgång	1 500 000	221 502 547	18 944 078	241 946 625

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
	1		
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		20 940 694	18 252 869
Räntor		313 777	319 306
Övriga intäkter		0	22 937
		21 254 471	18 595 112
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	2	-476 117	-386 498
Personalkostnader	3	-454 383	-423 361
Övriga rörelsekostnader		-4 716	0
		-935 216	-809 859
Förvaltningsresultat		20 319 255	17 785 253
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	4	45 128 990	23 819 206
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	5	8 266	2 743
Räntekostnader och liknande resultatposter	6	-36 726	0
		45 100 530	23 821 949
Resultat efter finansiella poster		65 419 785	41 607 202
Bokslutsdispositioner	7	-12 700 000	-8 700 000
Resultat före skatt		52 719 785	32 907 202
Skatt		-11 326 065	-7 048 223
Årets resultat		41 393 719	25 858 979

Balansräkning	Not 1	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	8	300 536 937	259 215 666
Andra långfristiga fordringar	9	7 139 534	6 213 513
		307 676 471	265 429 179
Summa anläggningstillgångar		307 676 471	265 429 179
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Övriga fordringar		494 179	301 064
<i>Kassa och bank</i>		6 102 044	7 066 452
Summa omsättningstillgångar		6 596 223	7 367 516
SUMMA TILLGÅNGAR		314 272 694	272 796 695

Balansräkning	Not 1	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Stiftelsekapital		1 500 000	1 500 000
Bundna reserver		199 052 906	184 504 827
		200 552 906	186 004 827
<i>Fritt eget kapital</i>			
	10		
Årets resultat		41 393 719	25 858 979
Summa eget kapital		241 946 625	211 863 806
Obeskattade reserver	11	69 115 000	56 415 000
Avsättningar			
Övriga avsättningar	12	0	3 255 162
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		19 285	0
Aktuella skatteskulder		2 590 030	872 372
Övriga skulder		264 798	185 309
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		336 956	205 046
Summa kortfristiga skulder		3 211 069	1 262 727
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		314 272 694	272 796 695

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Stiftelsens intäkter

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ersättning i form av ränta eller utdelning redovisas som intäkt när det är sannolikt att företaget kommer att få de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen och när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt den så kallade effektivräntemetoden. Utdelning redovisas som intäkt när företagets rätt till betalning är säkerställd.

Redovisningsprinciper för enskilda balansposter

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärdet. Instrumentet redovisas i balansräkningen när bolaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelse har reglerats eller på annat sätt upphört.

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Placeringar i värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas långsiktigt har redovisats till sina anskaffningsvärden. Varje balansdag görs bedömning om eventuellt nedskrivningsbehov.

Kortfristiga fordringar

Kortfristiga fordringar redovisas som omsättningstillgångar till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Kvittning av finansiell fordran och finansiell skuld

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast då legal kvittningsrätt föreligger samt då en reglering med ett nettobelopp avses ske eller då en samtida avyttring av tillgången och reglering av skulden avses ske.

Nedskrivningsprövning av finansiella anläggningstillgångar

Vid varje balansdag bedöms om det finns indikationer på nedskrivningsbehov av någon av de finansiella anläggningstillgångarna. Nedskrivning sker om värdenedgången bedöms vara bestående och prövas individuellt.

Inkomstskatter

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen, utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekter redovisas i eget kapital.

Avsättningar

Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda avser alla former av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Kortfristiga ersättningar utgörs av bland annat löner, betald semester, betald frånvaro, bonus och ersättning efter avslutad anställning (pension). Kortfristiga ersättningar redovisas som kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning till följd av en tidigare händelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Nyckeltalsdefinitioner

Stiftelsens intäkter

Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Uppskattningar och bedömningar

Upprättandet av bokslut och tillämpning av redovisningsprinciper, baseras ofta på ledningens bedömningar, uppskattningar och antaganden som anses vara rimliga vid den tidpunkt då bedömningen görs. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer, som under rådande omständigheter anses vara rimliga. Resultatet av dessa används för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder, som inte annars framgår tydligt från andra källor. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet.

Inga väsentliga källor till osäkerhet i uppskattningar och antaganden på balansdagen bedöms kunna innebära en betydande risk för en väsentlig justering av redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår.

Not 2 Övriga externa kostnader

	2024	2023
Depåavgifter	164 669	137 877
Övriga omkostnader	311 448	248 621
	476 117	386 498

Not 3 Medelantalet anställda

	2024	2023
Medelantalet anställda	2	2

Not 4 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2024	2023
Resultat vid avyttringar	45 128 990	23 819 206
	45 128 990	23 819 206

Not 5 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2024	2023
Övriga ränteintäkter	8 266	2 743
	8 266	2 743

Not 6 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2024	2023
Övriga räntekostnader	36 726	0
	36 726	0

Not 7 Bokslutsdispositioner

	2024	2023
Avsättning till periodiseringsfond	-18 300 000	-11 400 000
Återföring från periodiseringsfond	5 600 000	2 700 000
	-12 700 000	-8 700 000

Not 8 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	259 215 666	197 781 896
Inköp	76 648 277	85 951 647
Försäljningar/utrangeringar	-35 327 006	-24 517 877
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	300 536 937	259 215 666
Utgående redovisat värde	300 536 937	259 215 666

Marknadsvärdet uppgår till 826 205 032 kr (744 965 847 kr).

Not 9 Övriga långfristiga fordringar

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 213 513	4 228 302
Inköp	896 548	2 616 418
Försäljningar/utrangeringar	0	-631 207
Omklassificeringar	29 473	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	7 139 534	6 213 513
 Utgående redovisat värde	 7 139 534	 6 213 513

Not 10 Rättelse av fel

Föregående år och historiskt har utgående utdelningsbara medel klassificerats som en avsättning i stiftelsens balansräkning. Dessa medel utgör fritt eget kapital och hanteras som rättelse av fel genom omklassificering per 2024-12-31. Felet avser endast klassificering i balansräkningen och påverkar ej stiftelsens resultat. Poster som påverkas i balansräkningen och dess rättelsebelopp 2024-12-31 är:

	2024-12-31	2023-12-31
Balansräkning		
Avsättning	-2 810 590	0
Fritt eget kapital	2 810 590	0
	0	0

Stiftelsen är mindre enligt K3 och har med stöd av 3:5 fjärde stycket ÅRL inte räknat om jämförelsetalen för föregående räkenskapsår eller uppgifter i flerårsjämförelsen.

Not 11 Obeskattade reserver

	2024-12-31	2023-12-31
Periodiseringsfond 2017		0
Periodiseringsfond 2018	0	5 600 000
Periodiseringsfond 2019	9 065 000	9 065 000
Periodiseringsfond 2020	10 800 000	10 800 000
Periodiseringsfond 2021	5 300 000	5 300 000
Periodiseringsfond 2022	14 250 000	14 250 000
Periodiseringsfond 2023	11 400 000	11 400 000
Periodiseringsfond 2024	18 300 000	0
	69 115 000	56 415 000

Not 12 Övriga avsättningar

	2024-12-31	2023-12-31
Belopp vid årets ingång	3 255 162	1 691 357
Årets avsättningar	14 121 491	12 768 153
Under året ianspråktaga belopp	-13 980 219	-10 767 114
Ersättning för granskning av utdelade medel	-585 844	-437 234
Omklassificering	-2 810 590	0
	0	3 255 162

Reftele 2025-04-23

Göran Johansson
Ordförande

Ing-Marie Hansen Paulsson

Alf Mårtensson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2025-04-23

Anna Eriksson
Revisor

Erland Alexandersson
Revisor

Lisa Fahlström
Auktoriserad revisor